

CAP27 AKTIIVISEN MAATALOUSTUOTANNON EDISTÄMINEN -TYÖPAJA 15.2.2019

1. Päivän tarkoitus ja tavoitteet sekä odotukset

Aktiivisen maataloustuotannon edistäminen -työpajan vetäjä maatalousyksikön päällikkö Arja-Leena Kirvesniemi esitteli päivän ohjelman ja tavoitteet. Todettiin, että myös rakenne- tukivälineet liittyvät aktiivisen maataloustuotannon kehittämiseen, mutta niitä käsitellään eri työpajassa. Aktiivisen tuotannon tukemisen päätavoite on ruuantuotannon tukeminen. Muut tavoitteet yhteensovitetaan tämän tavoitteen kanssa. Osallistujilta kysyttiin, mitä he odottavat päivältä. Keskustelussa tuli esille seuraavaa:

Peltomaan hinta ja pellonkäyttöasiat kiinnostavat. Viljelijällä tulee olla vapaus itse valita, tuottaako ruokaa vai esim. hoitaako maisemaa. Toivotaan tältä päivältä näkemyksiä siitä, mitkä ovat ne aktiiviset toimet, joilla määriteltäisiin viljelyn ja tukien saamisen peruste. Tuki- järjestelmää tulisi muokata niin, ettei se jarruta ruuantuotantoa. Toivottiin kuultavan maan eri puolilta ja eri toimijoilta, millaisia odotuksia kullakin on aktiivituotannosta. Tilanteet vaihtelevat ja tuotannon kehittyminen on erilaista eri alueilla. Näitä erilaisia näkemyksiä tulee tuoda esille. Tuille pitäisi saada julkinen hyväksyntä ja kokonaisuus tulisi rakentaa siten, että viljelijät selviävät velvoitteista. Tulisi etsiä tasapainoa ruuantuotannon ja muun maatalousmaan käytön välillä. Tosiasiallisen viljelijän määritelmästä ollaan kiinnostuneita, koska tukia pitäisi ohjata nimenomaan heille. Toisaalta muidenkin tavoitteiden kuin ruuantuotannon tärkeys tunnustetaan ja tuilla on saatu monimuotoisuushyötyjä.

Eräs osallistuja muotoili, että aktiivituotanto on sitä, että tuotetaan tuotteita, joilla on kysyntää markkinoilla. Maatalouden jatkumisen edellytyksiä tuleville tuottajille luodaan nyt.

2. CAP-kehikko, valmistelun lähtökohdat

Martti Patjas esitteli kalvosarjan, jolla kuvattiin valmistelutilannetta ja komission asetusedotusten tavoitteita. Suomen tavoitteena on laatia sellainen suunnitelma ja sellainen kansallinen lainsäädäntö, että nämä tavoitteet toteutuvat. Tätähän jäsenvaltioilta edellytetäänkin.

3. Pienryhmätyöskentely

Tehtävä 1.

Mikä nykyisessä viljelijätukijärjestelmässä hyvää, mitä kannattaisi ottaa mukaan myös tulevalle kaudelle?

Hyvää nykyjärjestelmässä nähtiin olevan tuotantoon sidotut tuet, jotka ovat tehokkaita ja hyviä myös kriisivuosina. Sähköisten järjestelmien ja palveluiden laajeneminen nähtiin hyvänä ja niiden edelleen kehittämistä toivottiin. Nuorten tukijärjestelmät on säilytettävä. Samoin investointituet ja eläinten hyvinvointikorvaus. Suorat tuetkin tietyin varauksin nähtiin hyvinä. Poliitikassa on myös pyritty alueiden tasapuoliseen huomioimiseen. Tuotantomahdollisuudet on säilytettävä koko maassa, samoin luonnonhaitan korvaaminen on perusteltua säilyttää. Neuvonta nähtiin hyvänä asiana ja järjestelmänä.

Mitä kehitettävää nykyisessä järjestelmässä on?

Kritiikkiä esitettiin maksatusaikatauluista; esimerkiksi maitosektorin tuet, joilla on etelässä ja pohjoisella tukialueella erilaiset säädöspohjat. Täydentävissä ehdoissa on kohtuuttomia sääntöjä ja sanktioiteja. Ympäristökorvaukseen ei olla täysin tyytyväisiä. Tukipolitiikan pikkutarkkuus ja pirstaleisuus on heikkous. Tukien ehdot eivät saisi muuttua kesken kauden. Tukijärjestelmien monimutkaisuus sekä ikärajojen ja sadonkorjuuvelvoitteen puuttuminen ovat puute. Tukioikeudet ovat hankala asia. Tasapainoinen tukikokonaisuus on tavoite. Aktiiviviljelijän määritelmä on hukassa. Tukia saavien tulisi olla oikeasti aktiivituottajia. Huolta esitettiin siitä, että peltojen omistus tai hallinta siirtyy heikosti tuotantoon kehittäville tiloille. Tukien tulisi painottua enemmän tuotannon tukemiseen. Sika- ja siipikarjatalouden tuen kohdentumista pidetään nykyisin jo heikkona, koska tuen määräytyminen on sidottu kauas historiaan.

Tehtävä 2.

Pirjo Kuusela esitteli lyhyesti CAP-asetusluonnoksessa olevat reunaehdot tosiasiallisesta viljelijästä ja tukikelpoisesta hehtaarista johdatuksena pienryhmätehtävään. Ryhmätöissä oli kolme osa-alueita: viljelijää koskevat ehdot, pellonkäyttöä koskevat ehdot ja tuotantoon liittyvät toimet.

1 Viljelijää koskevat ehdot

Ryhmätöiden lopputuloksena saatiin näkemyksiä, että viljelijä itse määrittelee, onko hän aktiiviviljelijä. Toisaalta aktiiviviljelijä on sellainen, joka myy tuotteita tai palveluja kerran tai useammin kolmen vuoden aikana. Aktiiviviljelijän tulisi olla alv-rekisterissä. Aktiiviviljelijän ei tulisi olla vanhuuseläkkeellä, mutta toisaalta eläkkeitä on erilaisia, joten eläkkeellä olosta ei muodostunut yhtenäistä näkemystä. Aktiiviviljelijän määritelmään ei riitä pelkästään pellon omistaminen.

Työpaja ei muodostanut yhtä yhteistä määritelmää aktiiviviljelijästä (tosiasiallisesta viljelijästä).

Näkemyksiä:

- Tukitasoissa tulisi olla selkeä ero, jos ei ole tavoitteena tuotanto, vaan ympäristönhoito.

- Aktiiviljelijältä voidaan edellyttää tuloja, jolloin hänellä on myös menoja maataloudesta sekä panoskäyttöä.
- Aktiiviljelijällä tulisi olla myyntituloja tai katsottaisiin tukien ja myyntitulojen suhdetta.
- Kotieläintuotanto mielletään useimmiten aktiivituotannoksi.
- Pellon myynnissä voisi olla varainsiirtovapaus, mutta siinä on vaarana, että etu valuu väärään paikkaan.
- Ympäristönurmien määrää voitaisiin rajoittaa, että niitä voisi olla vain tietty osa pinta-alasta.
- Kuolinpesille määrääaikaa tukien saamisessa Ruotsin mallin mukaan. Siten saataisiin paremmin pellot aktiivituotantoon.
- Aktiiviljelijällä tulisi olla Myel-vakuutus.
- Aktiiviljelijän iälle tulisi olla rajat 18 – 65 vuotta.
- Voitaisiin vaatia tutkintoa ja täydennyskoulutusvelvollisuutta erityisesti talouden ja teknologian osalta.

II Pellonkäyttöä koskevat ehdot

Pellon kasvukunnon ylläpitämisestä keskusteltiin laajasti. Viljelijöiden yhteistyö nähtiin tärkeänä. Erityisesti lannanlevitysalaa tarvittaessa yhteistyötä tarvittaisiin. Ei kannata raivata uutta peltoa ainoastaan siksi, että tarvitaan lisää lannanlevitysalaa. Lannan vastaanottoa voitaisiin tukea. Peltojen luokittelusta puhuttiin myös; mitkä lohkot kannattaisi esimerkiksi metsittää. Todettiin, että raiviot ovat kehittäville tiloilla.

Tukien maksamisessa tuli näkemys, että olisi hyvä olla omavastuuraja, jolloin ensimmäisistä hehtaareista ei maksettaisi tiettyjä tukia. Pellon hoidon minimivaatimuksia täytyy olla, esimerkiksi vuosittainen niitto. Sadonkorjuuvelvoitteen laajaa palauttamista toivottiin. Se hillitsee näennäisviljelyä. Nurmien kohdalla näennäisviljelyä esiintyy ehkä eniten. Ympäristökorvauksen parempaa kohdentamista toivottiin, että varat riittäisivät ja saataisiin paremmin hyötyjä toimenpiteistä.

Maatalousmaan määritelmää pitäisi tarkentaa ja tukioikeuksista tulisi luopua. Korvauskelpoisuudet tulisi säilyttää.

Puista maatalousmaalla heräsi keskustelu, osa kannatti lisäpuiden sallimista tukikelpoisella alalla, toiset taas eivät. Hyötynä on monimuotoisuus, mutta haittana työskentelyn logistiikka ym. syyt.

III Tuotantoon liittyvät toimet

Tilanpidon tehokkuutta pitäisi miettiä tuotos-panossuhteen kautta eikä tilakoon tai tuotannon volyymin kautta. Pienikin tila voi olla tehokas. Viljelykiertoa tulisi lisätä, esimerkiksi tilojen yhteistyön kautta, esim. että juurikasvit ja viljat vuorottelevat.

Tässä aihekohdassa keskustelu luonnollisesti liittyi myös edellisiin aiheisiin. Sadonkorjuuvelvoitteen palauttamisessakin nähtiin tiettyjä ongelmia, koska rajanveto, milloin sato voidaan katsoa korjatuksi, voi olla vaikeata. Hyvä pellon viljelykunnan vaatimus olisi tärkeämpi asia.

Ympäristökorvauksesta keskusteltiin paljon. Toimenpiteiden kohdentaminen esimerkiksi paikkatietoon perustuen voisi olla tehokasta. Sitoumukset voisivat olla myös lohko-kohtaisia koko tilan sijaan. Puhuttiin myös alueellisista eli yhteissopimuksista, esimerkiksi jokialueilla. Tilusjärjestelyillä voitaisiin myös saavuttaa yhteisempi alue tietyille ympäristötoimille.

Hyvä satotaso nousi esiin, sadon mittaus voisi olla yksi seurattava asia aktiivituotannon edistämässä.

Yhteenvetona päivästä Kirvesniemi totesi, että keskustelun vilkkaasta tasosta voi päätellä, että aktiivisen maataloustuotannon kehittämiseen liittyy monta puolta ja tavoite koskee montaa tukielementtiä. Tässä työpajassa saatiin nostettua esille runsaasti asiaan vaikuttavia tekijöitä ja käytiin hyvää keskustelua. Kirvesniemi kiitti osallistujia ja vakuutti, että esiin nostetut asiat on otettu talteen ja keskustelusta on saatu esiin toivottuja painotuksia, mihin suuntaan valmistelussa tulisi edetä. Hän totesi myös, että haasteita yhteensovitukseen aina liittyy.